

Opiskelijaedustajatoiminnan toteuttaminen opiskelijakunnissa

Sisältö:

Aluksi

Opiskelijaedustus

Opiskelijoita varten – yleinen viestintä opiskelijaedustajatoiminnasta

Opiskelijaedustajien valinta

Valintaprosessi

Opiskelijaedustajien perehdyttäminen

Opiskelijaedustajatoiminta

Opinnollistaminen

Liitteet

Liite 1:

Opiskelijaedustajien valinta -malliohjesääntö

Liite 2:

Millaista osaamista ja tietoa ammattikorkeakoulun osakeyhtiön opiskelijaedustajan perehdytyksessä tulisi antaa

Liite 3:

Mitä asioita opin ammattikorkeakoulun osakeyhtiön opiskelijaedustajana

Aluksi

Opiskelijaedustajien valinta on opiskelijakuntien yksi keskeisiä ja lakisääteisiä tehtäviä. Opiskelijaedustus on oleellinen osa opiskelijakeskeistä korkeakoulutusta ja edustajien kautta korkeakoulujen toimielimiin saadaan arvokasta opiskelijanäkökulmaa. Kun opiskelijakunta hoitaa opiskelijaedustajien valinnan hyvin, voidaan varmistaa että opiskelijoilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet tulla valituksi, opiskelijaedustajat osaavat asiansa ja ovat siten hyödyksi korkeakoululle ja opiskelijakunnalle. Hyvin hoidettu edustajien valinta myös vahvistaa opiskelijakunnan asemaa korkeakoulussa.

Hyvän opiskelijaedustajatoiminnan tuntomerkkejä:

- Opiskelijat tietävät opiskelijaedustajatoiminnasta ja siihen hakeutumisesta
- Opiskelijaedustajat valitaan hyvän hallintotavan mukaan
- Opiskelijaedustajat ovat hyvin perehtyneitä rooliinsa
- Opiskelijaedustajat toimivat aktiivisesti ja viestivät toiminnastaan
- Opiskelijaedustajat oppivat toiminnassaan ja voivat hyödyntää oppimaansa myöhemmin tutkinnossa tai työelämässä.

Tähän oppaaseen on kerätty yleistä tietoa ja kehittämideoita opiskelijaedustajatoiminnan kehittämiseen opiskelijakuntien avuksi. Ideoita on kerätty Luottamusta luottamustoimintaan -projektin puitteissa järjestettyjen työpajojen avulla opiskelijakuntatoimijoilta vuoden 2017 aikana.

Opiskelijaedustajien valinnasta ja toiminnasta on saatavilla tietoa myös SAMOKin vuonna 2016 julkaisemassa opiskelijakuntien hallinto-oppaassa jonka löydät osoitteesta www.samok.fi/julkaisut.

Opiskelijaedustus

Tässä oppaassa opiskelijaedustajalla tarkoitetaan opiskelijaa, joka on valittu edustamaan oman korkeakoulunsa (tai joissain tapauksissa oman kuntansa tai alueensa) opiskelijoita johonkin toimielimeen tai työryhmään. Erityisesti huomiota kiinnitetään toimielimiin, joihin opiskelijakunnilla on lakisääteinen velvollisuus nimetä edustajat.

Opiskelijoita varten – yleinen viestintä opiskelijaedustajatoiminnasta

Opiskelijaedustajatoimintaa tehdään ensisijaisesti opiskelijoita varten. Tavoitteena on kehittää korkeakoulutusta palvelemaan opiskelijoita entistä paremmin. Opiskelijaedustajien valinta on opiskelijoiden eli opiskelijakunnan oikeus ja velvollisuus. Toimielimiin ja työryhmiin osallistumalla opiskelijat voivat tuoda esille tärkeitä kehittämistarpeita ja -ideoita korkeakoulun toiminnassa. Jotta opiskelijakeskeinen korkeakoulutus toteutuisi aidosti, tulee opiskelijoilla olla riittävä tieto opiskelijaedustustoiminnasta ja siitä, miten opiskelijat osallistuvat korkeakoulun toiminnan kehittämiseen.

Nettisivuilla tai muulla vastaavalla alustalla olisi hyvä olla perustiedot opiskelijaedustajatoiminnasta kaikkien nähtävillä.

Kaikkien nähtävillä tulisi olla ainakin seuraavat tiedot:

- Mitä opiskelijaedustajatoiminta on ja miksi opiskelijoita on eri ryhmissä
- Millaisissa toimielimissä edustajia on
- Millaisista asioista eri ryhmissä päätetään/mitä niissä käsitellään
- Kuinka opiskelija voi halutessaan itse päästä edustamaan
- Kuinka olla yhteydessä toimielimiin liittyvissä kysymyksissä

Lisäksi nettisivuilla voisi olla seuraavia tietoja:

- Konkreettisia esimerkkejä mitä opiskelijaedustajat tekevät
- Ajankohtaiset asiat joista opiskelijaedustajat ovat päättämässä
- Tietoa tulevista ammattikorkeakoulua ja opiskelijoita koskevista uudistuksista
- Keitä ovat oman koulutusalan edustajat ja miten olla heihin yhteydessä (jos korkeakoulussa on alakohdaisia ryhmiä)
- Opiskelijaedustajien yhteystiedot (huomioi tässä henkilökisteri)

Opiskelijaedustajien valinta

Jotta kaikilla opiskelijoilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hakeutua edustajiksi ja opiskelijakunnalla olisi hyvät mahdollisuudet valita edustajia, tulee opiskelijaedustajien valinnoista tiedottaa opiskelijoille hyvin. Suurimpaan osaan toimielimistä valitaan jäsenet säännöllisin väliajoin ja siksi olisikin hyvä aina olla saatavilla tieto seuraavasta valinta-ajankohdasta. Epäsäännöllisemmin valittavien ryhmien valinnoista tulisi tiedottaa mahdollisimman pian valinnan tultua ajankohtaiseksi. Opiskelijakunnan tulisi keskustella aktiivisesti korkeakoulun kanssa siitä, mitä toimielimiä ja työryhmiä korkeakoulussa toimii.

Valintaprosessi

Opiskelijakunnalla tulisi olla selkeästi kuvailtu prosessi eri työryhmien edustajien valintaa varten. Lakisääteistä toimielimistä, kuten osakeyhtiön hallituksen jäsenestä ja tutkintolautakuntaan (tai vastaavaan) tulee säätää opiskelijakunnan säännöissä ja ohjesäännöissä. Edustajiston tulee tehdä aina näihin liittyvät valinnat. Myös muista jatkuvien toimielimien ja yleisemmin erilaisten työryhmien edustajien valinnoista tulisi määritellä joko ohjesäännöissä tai muuten opiskelijakunnan ohjaavissa dokumenteissa. Liitteessä I on esitetty malliohjesääntö johon on tarkemmin kirjattu esimerkkejä valintojen suorittamisesta.

Valitseva taho ja valmistelu

Tärkeimmät ja erityisesti lakisääteisten toimielinten edustajat tulee valita opiskelijakunnan edustajistossa. Joitain pienempiä, lyhytaikaisempia tai valmistelevia ryhmiä voidaan valita myös hallituksen kokouksessa. Näistä tulisi kuitenkin olla selkeät käytänteet ja perustelut. Jotkin korkeakoulun työryhmät ja toimielimet liittyvät niin tiiviisti opiskelijakunnan keskeiseen edunvalvontatoimintaan, että on perusteltua että niissä istuu työntekijä tai vuosittain vaihtuva hallituksen jäsen. Tällöin valinta on perusteltua tehdä hallituksen kokouksessa.

Edustajan valinnan valmistelun voi tilanteesta riippuen tehdä työntekijä, hallitus tai keskusvaalilautakunta. On hyvän hallinnon mukaista että valmistelun ja päätöksen tekevät eri tahot. Kun valinta tehdään hallituksen kokouksessa, hyvä hallinto toteutuu parhaiten kun valmistelijana on työntekijä. Tähän ei aina ole mahdollisuutta ja valmistelijana voi toimia myös hallituksen jäsen. Useimmiten näissä valinnoissa ei hyödynnetä avointa hakua vaan valinta tehdään hallituksen tai työntekijöiden keskuudesta. Edustajiston tekemien valintojen taas tulisi aina olla avoimessa haussa jotta opiskelijoilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet hakeutua tehtävään. Tällöin valmistelun voi tehdä joko hallitus tai keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakunnan ollessa valmistelijana voidaan paremmin varmistaa, etteivät hakijat osallistu valmisteluun. Kaikissa tilanteissa on hyvä huomioda että hakija ei voi osallistua valmisteluun tai päätökseen, ellei kyseessä ole vaali.

Valmistelijan vastuulla on tehdä esitys ja varmistaa että vastuussa oleva taho päättää haun avaamisesta, valmistella ja julkaista vaalikuulutus tai muu vastaava ilmoitus avoimesta hausta. Vaalikuulutukseen tulee määritellä pätevyys tehtävään. Hakuajan jälkeen valmistelija tarvittaessa järjestää julkisia ehdokaspaneelita tai haastatte-

luja. Valmistelija myös tekee esityksen valinnasta joko esittäen tiettyä henkilöä tehtävään tai tehden esityksen käytävästä vaalista. Valmistelija myös vastaa muista valinnan käytännön toimista.

Tiedotettaessa haussa olevasta paikasta tulisi kertoa seuraavat tiedot:

- mitä toimielin käsittelee ja miten se vaikuttaa opiskelijoihin
- mitä toimivaltaa toimielimellä on
- keitä toimielimessä on jäseninä
- toimikauden pituus
- onko kokouspalkkiota tai mahdollisuutta opinnollistamiseen
- miten toimielimeen voi hakea ja päästä, eli miten valinta tapahtuu
- opiskelijaedustajan vaalikelpoisuus, ominaisuudet, mitä osaamista vaatii ja paljonko vaatii aikaa
- millaisen perehdytyksen tehtävään saa

Vaalikelpoisuus

Valmistelevalta taholta tulisi aina määritellä kutakin toimielintä varten valittavan toivotut ominaisuudet. Lakisääteisiin toimielimiin, osakeyhtiön hallitukseen ja tutkintolautakuntaan, tulee aina valita kyseisessä ammattikorkeakoulussa tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskeleva henkilö. Niihin ei siis voida valita valmistunutta, avoimen opiskelijaa tai työntekijää. Vastaavasti jos opiskelija valmistuu tai muuten lopettaa opintonsa, hän ei enää ole vaalikelpoinen ja hänen tilalleen tulee valita uusi edustaja. Vastaavia kriteereitä voidaan hyödyntää myös muissa toimielimissä, jos niin päätetään.

Tasa-arvolain mukainen vaatimus sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta on syytä ottaa huomioon opiskelijaedustajia valittaessa. Tämän voi ajatella tarkoittavan ainakin seuraavia asioita:

- Mahdollisuuksien mukaan olisi huolehdittava siitä, että tehtäviin ehdolle on eri sukupuolten edustajia
- Jos opiskelijakunta nimeää samaan toimielimeen useamman kuin yhden henkilön, olisi näiden syytä edustaa eri sukupuolia
- Jos opiskelijakuntaa pyydetään nimeämään eri sukupuolia olevat ehdokkaat yhteen tehtävään, näin on myös syytä toimia.

Joissain tapauksissa sukupuolten tasa-arvon vaatimuksesta nimeämisisä voidaan erityisestä syystä poiketa. Opiskelijakunnan kohdalla tällainen tilanne voisi olla esimerkiksi se, että ammattikorkeakoulun opiskelijoiden sukupuolijakauma on niin epätasainen, että yrityksistä huolimatta eri sukupuolta olevia henkilöitä ei ole mahdollista saada ehdolle. Tässäkin tapauksessa tasapuolisuuden tavoitteesta ei tulisi liian helposti ja pelkästään mukavuussyistä luopua.

Toimikausi

Jotkin korkeakoulun toimielimet toimivat jatkuvasti, kun taas joillain toimielimillä on jokin määritelty toimikausi. Opiskelijakunta voi kuitenkin neuvotella korkeakoulun kanssa opiskelijaedustajille lyhyemmän toimikauden jos se katsotaan tarpeelliseksi. Esimerkiksi joissain korkeakouluissa on sovittu, että osakeyhtiön hallituksen opiskelijaedustajan kausi on kaksi vuotta, kun se muilla jäsenillä on neljä. Vaihtoehtoisesti voidaan sopia, että opiskelijaedustaja vaihtuu hallituksen jäsenen tai työntekijän vaihtuessa tai opiskelijan valmistuttua.

Opiskelijaedustajien perehdyttäminen

Opiskelijakunnan on tärkeää huolehtia, että opiskelijaedustajilla on tarvittava tieto ja osaaminen tehtäviensä hoitamiseen. Tätä tarkoitusta varten on hyvä järjestää jokaiselle opiskelijaedustajalle perehdytys. Perehdytyksen

laajuus riippuu paljon luottamustehtävän laajuudesta. Perehdytyksen järjestämisen kannalta olisi hyödyllistä, jos eri toimielinten ja työryhmien edustajat valittaisiin vuosittain samaan aikaan. Tämä ei aina ole mahdollista, mutta tällöin perehdytys voitaisiin järjestää kaikille yhtä aikaa siltä osin kuin perehdytyksessä on samoja aiheita. Yhteisen perehdytyksen lisäksi on hyvä perehdyttää kukin edustaja tarkemmin omaan luottamustoimeen. Kaikille opiskelijaedustajille on hyvä perehdyttää että he ovat toimielimessä edustamassa kaikkia opiskelijoita, eivät vain itseään.

Yleisesti kaikille opiskelijaedustajille perehdytettäviä asioita:

- Kokouskäytänteet
- Miten valmistaudun kokouksiin, kokousmuistiinpanot
- Kysymysten joukkoistaminen, palautteen keruu oman päätöksen tueksi/perusteluksi
- Miten myyt ajatuksen työryhmässä / vaikuttamisviestintä
- Miten toimin ongelmatilanteissa
- Miten viestin omasta luottamustoiminnastani ja työryhmästä opiskelijakunnalle
- Miten viestin omasta luottamustoiminnastani ja työryhmästä opiskelijoille

Tarkemmassa toimielinakohtaisessa perehdytyksessä on hyvä käydä läpi työryhmän toiminnan tavoitteet ja käsiteltävät asiat. Tässä voi hyödyntää aiempaa edustajaa. Yleisten käsiteltävien asioiden listan lisäksi on hyvä erityisesti käydä läpi ajankohtaisia toimielimen käsittelemiä asioita sekä mahdollisesti tulevia asioita. Edustajalle on myös hyvä perehdyttää mitkä ovat opiskelijakunnan tavoitteet toimielimen käsittelemissä asioissa. Liitteessä 2 on listattu tarkempi perehdytettävien asioiden lista koskien ammattikorkeakoulun osakeyhtiön hallituksen jäsenen perehdytystä.

Opiskelijaedustajatoiminta

Perehdytyksen lisäksi on tärkeää että opiskelijaedustajalla on riittävä tuki toimikautensa aikana. Opiskelijakunnan on hyvä olla aktiivisesti yhteydessä opiskelijaedustajiin ja tukea heitä mahdollisissa ongelmatilanteissa. Myös vertaistuki sekä kokemusten ja tiedon vaihto opiskelijaedustajien kesken on tärkeää. Tätä varten voi opiskelijakunta perustaa jonkinlaisen keskustelualustan, esimerkiksi Facebook-ryhmän. Keskustelua ja vertaistukea varten voidaan myös järjestää säännöllisiä tapaamisia. Opiskelijaedustajien kehittymisen kannalta on tärkeää järjestää tarvittavaa lisäkoulutusta.

Opiskelijaedustajan ja opiskelijakunnan olisi tärkeää viestiä seuraavista asioista/tilanteista:

- Jos opiskelijoiden näkemyksiä ei kuunnella
- Esille nousee aihe, johon opiskelijakunnan tulee kiinnittää huomiota
- Erilaiset ongelmatilanteet tai avuntarpeet
- Asiat, jotka vaikuttavat opiskelijakuntaan tai sen päätöksentekoon
- Meta-tieto, mitä työryhmän/hallituksen toiminta paljastaa esim. ammattikorkeakoulun sisäisistä jakolinjoista, voimasuhteista ja kehityskulusta

Opiskelijaedustajan tulisi myös viestiä opiskelijakunnalle käytännön asioista, kuten jos on valmistumassa ja eikä enää aio jatkaa toimielimessä. Eri työryhmissä on myös erilaisia varaedustaja-käytäntöjä. Mahdollisen esteen sattuessa opiskelijaedustajan on tärkeää ilmoittaa mahdolliselle varaedustajalle pikimmiten. Opiskelijakunnan kannattaa myös harkita neuvottelua korkeakoulun kanssa eri toimielinten kohdalla: esimerkiksi opiskelijakunnan työntekijä voisi paikata opiskelijaedustajaa, jos hän tai varaedustaja eivät pääse paikalle.

Opiskelijakunnan on tärkeää pysyä ajan tasalla siitä mitä eri toimielimissä tapahtuu. Voikin olla hyödyllistä kutsua tärkeimpien toimielinten ja työryhmien edustajia hallituksen ja edustajiston kokouksiin antamaan raporttia toi-

minnastaan ja kertomaan ajankohtaisia kuulumisia. Toimielimestä riippuen voi olla myös hyödyllistä keskustella opiskelijakunnan toimijoiden kanssa käsiteltävistä asioista ennen kokousta. Tällöin voidaan yhdessä pohtia miten valmistelussa olevat asiat vaikuttavat opiskelijoihin. Samalla opiskelijakunta pysyy kartalla mitä työryhmässä tapahtuu. Tämä käytäntö ei kuitenkaan sovellu kaikkiin asioihin, esimerkiksi osakeyhtiön hallituksen luottamuskellisista asioista ei saa viestiä hallituksen ulkopuolisille.

Viestintä opiskelijoille

Kuten aiemmin on todettu, hyvin hoidetun opiskelijaedustajatoiminnan yksi ominaisuus on se, että opiskelijat ovat siitä tietoisia. Onkin siis tärkeää, että opiskelijaedustaja viestii toiminnasta myös suoraan opiskelijoille. Tämä voidaan kuitenkin toteuttaa myös opiskelijakunnan viestintäkanavien kautta. Kun opiskelijaedustaja viestii toiminnastaan opiskelijoille, ovat he myös todennäköisemmin yhteydessä opiskelijaedustajaan, joka saa opiskelijoilta laajemmin näkökulmia korkeakoulun toimintaan. Opiskelijoille olisi hyvä kertoa siitä, millainen opiskelijaedustajan toimielin on, millaisista asioista se päättää ja miten opiskelijaedustajaan voi olla yhteydessä.

Alla on lyhyt listaus viestinnästä jota opiskelijoille olisi hyvä tehdä toimikauden eri vaiheissa:

Kauden alussa

- Työryhmän tarkoitus ja miten asia koskee opiskelijoita
- Keitä työryhmään kuuluu
- Miten opiskelijaedustajaan saa yhteyden ja millaisissa asioissa kannattaa olla yhteydessä

Kauden aikana

- Tulosten kertominen toimintaan sopivassa tahdissa. Tällainen voi olla esim. kokousrytmi
- Käsiteltävät aiheet /esityslistat
- "Hei, olen olemassa" -viestintää säännöllisesti
- Muistuttaminen siitä että opiskelijaedustajaan voi ja kannattaa olla yhteydessä

Kauden lopussa

- Mitä saatu aikaan
- Seuraajan perehdytys

Opiskelijakunnan on hyvä miettiä millaisia viestintäkanavia opiskelijaedustajien tulisi käyttää toiminnastaan viestimiseen. Sähköposti ja erilaiset uutiskirjeet ovat hyvä perusviestinnän kanava opiskelijoille – erityisesti toimielinten ja opiskelijaedustajan toiminnan perusteista. Sosiaalisen median kautta taas opiskelijaedustajilla on mahdollisuus kertoa päivittäisestä toiminnasta tarkemmin, esimerkiksi Snapchatin ja Instagramin tarinoiden kautta. Blogissa taas on hyvä miettiä tarkemmin jotain ajankohtaista toimielimen käsittelemää asiaa. Eri kanavilla on hyvä vaihdella eri toimielinten edustajia jolloin he kaikki tulevat tutuiksi opiskelijoille. Viestinnässä on myös hyvä huomioida erilaiset opiskelijaedustajat ja heidän viestinnälliset mieltymyksensä; toiselle sopii paremmin blogin kirjoittaminen ja toiselle videoiden kuvaaminen. Opiskelijakunnan on kuitenkin hyvä varmistaa, että kaikista tärkeistä opiskelijaedustajatehtävistä viestitään säännöllisesti.

Opinnollistaminen

Opiskelijaedustajat tekevät tärkeää työtä josta on hyötyä sekä korkeakoululle että opiskelijakunnalle. Opiskelijaedustajat myös oppivat paljon toimikautensa aikana. Onkin tärkeää että tehdyn työn vastapainoksi opiskelijakunta ja korkeakoulu panostavat osaamisen tunnistamiseen ja opiskelijaedustajatoiminnan opinnollistamiseen.

Opintopisteitä ei kuitenkaan kannata nähdä palkkana toiminnasta, vaan ne ovat todellakin osaamisen tunnistamista ja opinnollistamista, siinä missä työtä tai muuta toimintaa tulisi opinnollistaa tai muualta hankittua osaamista tunnistaa. Sen sijaan tehdyn työn vastapainoksi opiskelijakunta ja korkeakoulu voivat helpottaa opinnollistamisen ja osaamisen tunnistamisen prosessia opiskelijaedustajille.

Joissain korkeakouluissa asia on ratkaistu niin, että opiskelijaedustajatoimintaan (ja yleensä myös muut erilaisissa luottamustehtävissä toimivat) osallistuvat tätä varten suunnitellulle kurssille. Kurssi sisältää toimielimen toimintaan osallistumisen lisäksi erilaisia luentoja ja jonkinlaisen lopputuotteen, kuten raportin tai blogin tuottamisen. Toisaalla opinnollistaminen toteutuu niin, että opiskelija saa todistuksen toimielimessä toimimisesta ja voi tämän perusteella hakea itselleen opintopisteitä. Kukin korkeakoulu ja opiskelijakunta valmistelee parhaaksi katsomansa mallin. Tässä kuitenkin joitain vinkkejä hyvin toteutettuun opinnollistamismalliin.

Opinnollistamisen tulisi perustua hankittuun osaamiseen. Se ei ole palkkaa, joten puhtaasti työmäärään suhteutettu opintopistemäärä ei ole ideaali. Opitun tunnistamiseen voi hyödyntää esimerkiksi oppimispäiväkirjaa, portfolioa sekä reflektio- tai kehityskeskusteluja. Näitä varten voidaan luoda pohja, johon on hahmoteltu kysymyksiä reflektointia varten ja kirjoittaa auki todennäköisiä osaamiskokonaisuuksia. Jos opinnollistaminen perustuu järjestettyyn kurssiin, tulee sitä varten tietenkin kirjoittaa auki osaamistavoitteet, mutta vastaavista on hyötyä myös muuten järjestetyssä opinnollistamisessa.

Opiskelijakunnan olisi hyvä olla opiskelijaedustajien tukena opinnollistamisessa tarjoamalla reflektointikeskusteluja ja todennäköisiä osaamiskokonaisuuksia. Opiskelijaedustajille olisi myös hyvä luoda henkilökohtaiset oppimistavoitteet toimikaudelle. Tällöin oppiminen on tavoitteellista ja opiskelijaedustaja kiinnittää todennäköisemmin huomiota oppimaansa koko kauden ajan. Oman osaamisen tunnistamisesta on etua opiskelijalle myös jatkoa varten. Kustakin työryhmästä voidaan myös koota ne asiakokonaisuudet, joihin opiskelijaedustaja perehtyy toimikauden aikana eli millaista osaamista mistäkin ryhmästä todennäköisesti kerääntyy. Vähintäänkin on hyvä olla olemassa yleisluontoinen osaamiskokonaisuuslista, joka pätee useisiin toimielimiin. Tällaisia osaamiskokonaisuuksia ovat muun muassa kokouskäytänteet, ammattikorkeakoulun toiminta, laadunvarmistusjärjestelmä ja organisaatorakenne. Liitteestä 3 löytyy listaus ammattikorkeakoulun osakeyhtiön hallituksessa todennäköisesti opittavista asioista.

Alla on yksinkertainen kuvaus yhdestä tavasta opinnollistaa opiskelijaedustajatoimintaa:

Opiskelijaedustaja osallistuu opiskelijakunnan järjestämään aloitustilaisuuteen, jossa hän oppii opiskelijaedustajatoiminnan perusteet. Ennen kautensa alkua opiskelijaedustaja yhdessä opiskelijakunnan tai korkeakoulun edustajan kanssa laatii suunnitelman oman toimensa opinnollistamiseen. Suunnitelmaan kirjataan oppimistavoitteet. Toimikautensa aikana hän osallistuu toiseen koulutustilaisuuteen, jossa hän pääsee refleктоimaan omaa osaamistaan ja täydentämään sitä. Kauden aikana edustaja pitää kirjaa oppimastaan sekä kuvailee millaisia tehtäviä luottamustoimen kautta on tehnyt. Kauden päätteeksi edustaja laatii oppimistehtävän, jossa hän osoittaa oppimaansa. Oppimistehtävä voi olla esimerkiksi oppimistavoitteita refleктоiva raportti, blogi saavutetuista tavoitteista tai portfolio, johon on koottuna luottamustoimeen liittyviä tehtäviä ja aikaansaannoksia. Korkeakoulun edustaja myöntää edustajalle opiskelijaedustajakurssin suoritukseksi tai edustaja voi hyväksilukea jonkin osaamiskokonaisuuden laaditun oppimistehtävän avulla.

Liite I:

Opiskelijaedustajien valinta -malliohjesääntö

Ammattikorkeakoulun hallitus

Opiskelijakunnan edustajisto valitsee ammattikorkeakoulun hallitukseen opiskelijaedustajat. Valinta on tehtävä ammattikorkeakoulun ylläpitäjän määräämässä ajassa. Opiskelijaedustajavaalissa ammattikorkeakoulun hallitukseen vaalikelpoisia ovat kaikki XXX ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Mikäli valituksi tullut opiskelijaedustaja menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden, katsotaan hänet eronneeksi luottamustoimestaan. Opiskelijan tulee hyvissä ajoin ennen vaalikelpoisuutensa menettämistä ilmoittaa siitä opiskelijakunnalle, jotta uusi opiskelijaedustaja saadaan valittua. Ammattikorkeakoulun hallituksessa opiskelijaedustajan toimikausi on hallituksen toimikauden mittainen.

Opiskelijakunnan hallintoasiaa koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua päätöksen tehneeltä toimielimeltä. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa. Annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ammattikorkeakoulun muut toimielimet

Opiskelijakunnan edustajisto valitsee opiskelijaedustajat ammattikorkeakoululaissa tarkoitettuihin toimielimiin, joita ovat tutkintolautakunta sekä ammattikorkeakoulun johtosäännössä mainitut muut toimielimet. Edustajisto valitsee opiskelijaedustajat myös XXX ammattikorkeakoulun (Tähän voidaan määritellä toimielimiä). Opiskelijaedustajavaalissa edellä mainittuihin toimielimiin vaalikelpoisia ovat kaikki XXX ammattikorkeakoulun tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat opiskelijat. Mikäli valituksi tullut opiskelijaedustaja menettää vaalikelpoisuutensa kesken toimielimen toimikauden, katsotaan hänet eronneeksi luottamustoimestaan. Opiskelijan tulee hyvissä ajoin ennen vaalikelpoisuutensa menettämistä ilmoittaa siitä opiskelijakunnalle, jotta uusi opiskelijaedustaja saadaan valittua. Opiskelijaedustajan toimikausi on toimielimen toimikauden mittainen. Opiskelijakunnan hallitus valitsee opiskelijaedustajat muihin ammattikorkeakoulun toimielimiin.

Opiskelijakunnan hallintoasiaa koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua päätöksen tehneeltä toimielimeltä. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa. Annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Ammattikorkeakoulun ulkopuoliset toimielimet

Tähän voidaan määritellä toimielimet, jotka eivät ole ammattikorkeakoulun hallinnon alaisia (esim opiskelija-asuntoyhteisöjen hallinnon edustukset tms.). Edellä käytetyt tekstipohjat ovat käyttökelpoisia. Pitää kuitenkin muistaa, että nämä valintaprosessit eivät ole edellisten tapaan hallintolainsäädännön alaisia, vaan näihin sovelletaan yhdistyslainsäädäntöä.

Opiskelijakunnan henkilövalintaa koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua päätöksen tehneeltä toimielimeltä. Asiassa noudatetaan yhdistyslain (503/1989) 32 § ja 33 § määräyksiä.

Opiskelijaedustajan valinta

Opiskelijaedustajien valintojen valmistelusta vastaa keskusvaalilautakunta (voi olla myös opiskelijakunnan hallitus). Keskusvaalilautakuntaan sovelletaan opiskelijakunnan XXX-säännön määräyksiä. Keskusvaalilautakunnan jäsen on esteellinen toimimaan opiskelijaedustajan valinnassa hakiessaan itse avoinna olevaan luottamustoi-

meen.

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on

- julkaista vaalikuulutus
- määritellä pätevyys tehtävään
- tarvittaessa järjestää yleisötilaisuuksia hakeneiden kuulemiseksi
- tehdä edustajistolle esitys valittavista
- huolehtia muista valinnan suorittamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä ja edustajiston sille määräämistä tehtävistä.

Keskusvaalilautakunta julistaa vaalikuulutuksen opiskelijakunnan virallisilla tiedotuskanavilla viimeistään kymmenen (10) päivää ennen keskusvaalilautakunnan kokousta, jossa keskusvaalilautakunta päättää esityksestään opiskelijaedustajiksi. Vaalikuulutuksessa on ilmoitettava

1. Mihin luottamustoimeen opiskelijaedustajia valitaan
2. Montako opiskelijaedustajaa valitaan
3. Milloin valinta suoritetaan
4. Ketkä ovat vaalikelpoisia
5. Minne ja milloin vapaamuotoinen hakemus on jätettävä
6. Missä tämä johto- ja hallintosääntö ja lisätiedot toimitelmasta, johon opiskelijaedustajia valitaan, on saatavissa.

Henkilön, joka haluaa asettua ehdokkaaksi, on jätettävä vapaamuotoinen hakemuksensa kymmenen (10) vuorokauden kuluessa vaalikuulutuksesta. Mikäli hakemuksia jätetään vähemmän kuin on avoimia opiskelijaedustajan paikkoja, keskusvaalilautakunta voi esittää tehtävään parhaaksi katsomaansa käytettävissä olevaa henkilöä.

Keskusvaalilautakunta tekee edustajistolle esityksen valittavista opiskelijaedustajista. Keskusvaalilautakunnan on annettava esityksensä edustajistolle viimeistään xxxx (X) vuorokautta ennen edustajiston kokousta. Keskusvaalilautakunnan on tuotava edustajiston tietoon kaikki ehdolle asettuneet ja edustajistolla on lopullinen päätösvalta valittavista. Opiskelijaedustajien valintatapa on opiskelijakunnan säännöissä määritelty henkilövaali.

Opiskelijaedustajan eroaminen ja erottaminen

Opiskelijaedustaja voi erota luottamustoimestaan ilmoittamalla siitä opiskelijakunnan toiminnanjohtajalle ja opiskelijakunnan hallitukselle. Eron myöntää opiskelijakunnan edustajisto. Edustajisto voi kahden kolmasosan (2/3) äänten enemmistöllä erottaa opiskelijaedustajan, joka on menettelyllään opiskelijakunnassa tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut opiskelijakuntaa. Varsinaisen opiskelijaedustajan tai varaedustajan erotessa tulee hänen tilalleen valita uusi edustaja, joka toimii luottamustoimessa toimikauden loppuun saakka.

Valittaminen

Valinta julkistetaan viipymättä edustajiston kokouksen jälkeen tai viimeistään seuraavana arkipäivänä opiskelijakunnan virallisilla tiedotuskanavilla. Valinnasta ilmoitetaan kirjallisesti tai sähköpostilla kaikille hakeneille. Keskusvaalilautakunnan ja edustajiston päätöksestä voi valittaa opiskelijakunnan sääntöjen määrittämällä tavalla.

Liite 2:

Millaista osaamista ja tietoa ammattikorkeakoulun osakeyhtiön opiskelijaedustajan perehdytyksessä tulisi antaa

- Kokouskäytänteet
- Perustietoa opiskelijaedustaja-toiminnasta
- Yhtiökokousjärjestelyt
- Esteellisyys ja sidonnaisuudet
- Omistajatahot, mahdollinen kuntapoliitiikan vaikutus toimintaan
- Edeltävien vuosien tilinpäätöksien läpikäynti
- Yhteistyökorkeakoulut ja yhteistyön tavat
- Strateginen johtaminen
- Talousasiat, talouden seurannan ABC
- Henkilöstöpolitiikan perusteet
- Rahoitusmallin toiminta, talousmittarit korkeakoulussa
- Mahdolliset kriisitilanteet (esimerkiksi yt)
- Hallituksen toiminnasta viestintä ammattikorkeakoulu-yhteisölle sekä sen osallistaminen
- Salassapitovelvollisuus
- Rooli hallituksen jäsenenä, mutta toisaalta myös opiskelijoiden edustajana
- Osakeyhtiön hallituksen jäsenen tehtävät, rooli ja vastuu
- Hallituksen rooli organisaatiossa
- Tärkeimmät toimintaa säätelevät lait: AMK-laki, OY-laki, yhdistyslaki, julkisuuslaki ja hallintolaki
- AMK:n oleelliset dokumentit: strategia, johtosääntö, hallintosääntö, opiskelijakunnan säännöt
- Mistä tai keneltä saa tietoa eri asioista
- Korkeakoulun laatujärjestelmä
- Koulutus- ja opiskelijapolitiikan olennaiset, ammattikorkeakouluja koskevat ajankohtaiset asiat ja tulevat muutokset

Liite 3:

Mitä asioita opin ammattikorkeakoulun osakeyhtiön opiskelijaedustajana?

- Ymmärtämään ammattikorkeakoulukenttää kokonaisuudessaan sekä sen rahoitukseen vaikuttavat asiat
- Viestimään ja vaikuttamaan päätöksentekoon niin, että olen varmistanut kantani jo asioiden valmistelussa
- Argumentointi- ja neuvottelutaitoja: miten perustella omat näkemykseni ja mitä tietoja tarvitsen sen tueksi
- Ymmärtämään, että kaikkeen toimintaan tulisi olla olemassa jonkinlaiset mittarit, joilla seurata toiminnan onnistumista (toiminnan tuloksellisuus ja laadun seuranta)
- Hahmottamaan paremmin isoja kokonaisuuksia sekä huomaamaan niiden kannalta olennaiset päätökset
- Ymmärtämään miten päätökset vaikuttavat eri tasoilla ja pidemmällä aikavälillä
- Henkilöstöhallintoa ja osaamista rekrytoinneista (mahdollinen rehtorin rekry)
- Strategisesta johtamisesta ja strategian laatiminen, strateginen ajattelu ja strategian hyödyntäminen ohjaavana dokumenttina
- Ison organisaation talouden seuranta
- Millainen on hyvin toimiva hallitus
- Verkostoitumaan
- Ymmärrystä ison organisaation johtamisesta, organisaation rakenteesta ja hallituksen roolista tässä kokonaisuudessa